

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morarilor Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru primii decat numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siesc lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "

Pentru Roman'a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a timbrala pentru fiesoc-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 26/14 iuliu 1870.

Siedinti'a de la 22 a l. c. a dietei Ungariei ni servece de mare invetiatura, prin conduit'a tuturor deputatoru magiari relativa la votarea §-lui 20 alu proiectului de lege pentru organizarea municipieloru.

Cum ca partit'a stanga magiara a lucratu si mai inainte in acordu cu partit'a guvernamentale si ca, prin opusetiunea sa, carea s'ar' poté numi mai bine fanfaronada si ciarlantania, a voitu numai sè insiele pre natiunile neindreptate, naive si credule, acést'a amu sciutu-o; inse, daca amu fi avutu ce-va indoielea in acésta privintia, apoi siedinti'a de la 22 a l. c. a dietei magiare ni pune in mana fapt'a flagrante si prob'a constatata, ca opusetiunea magiara este un'a si ca, pre sub mana, — ce'a ce este egal cu perfidi'a, — este contielesu intru tote cu guvernulu si cu partitulu acestui-a, pentru a oprime pre cele-l-alte natiuni d'in tiera. A nume, ocaziunea era binevenita, pentru ca guvernulu sè cada cu §-lu 20 alu proiectului sèu de lege, care constituie diumetatea reprezentantiei comitatense d'in voturi virile; inse ce face opusetiunea magiara? Vediendu ca acestu paragrafu este in periclu, mai multi de 50 membri si opusetiunei magiare au absentatu de la siedintia, ba, sub tempulu votarei, precum ni se spune, unii se preambiau chiaru prin coridorele edificii dietei, numai ca sè nu voteze, si asié caus'a si onorea magiara fù salvata: §-lu 20 fù primitu cu una majoritate de 37 voturi. Asié dara este evidentu, ca romanii nu mai potu avé nimica cu diet'a Ungariei; acf ori-ce persuasiune si lupta prin argumente au incetatu. Chiaru si orbulu trebue sè veda acést'a. Constatandu aceste, vomu pune sub ochii lectoriloru nostri numele deputatoru romani, cari s'au infatisiatu in siedinti'a memorata si au votatu contr'a §-lui d'in cestiune; acesti a sunt: DD. Babesiu, Buteanu, dr. Hodosiu, Ionescu Laz., Iurca, Mihali, dr. Mocioni Al., Petricu, Popoviciu Sigm. si Stanescu; pentru proiectu a votatu uniculu: Ivaskovics (daca cine-va crede, ca si acestu d. dep. este romanu, ca ci noi nu credem u); absentii au fostu: DD. Bogdanu, Borlea, Hosszu (consiliariu ministerialu), Ioanovicu (secretariu de stat), Ionescu Demitr., dr. Maniu, Mocioni Ant., Mocioni Eugenu (d'in cauza de morbu), Mocioni Georg., Popu Ios. si Popu Sig. Se intielege, ca doi insi d'intre dd. deputatii absentii, alesii in Transilvania, nu potu fi considerati ca deputatii romani, d'in caus'a abstenerei totale a romaniloru de acolo de la alegerile pentru diet'a d'in Pest'a, precum amu spusu-o de alta data; era cea-l-alti, — afara de DD. G. Ioanovicu si Ios. Popu, a caroru-a conduita amu desaprobatu-o si o desaprobatu totu-de-un'a, — au condamnatu degiã, prin voturile lor, intregu proiectulu de lege pentru organizarea municipieloru.

Dupa aceste, sè constatãmu una fapta, carea trebue sè impla de dorere animele tuturor romaniloru.

In momentulu, candu diet'a Ungariei, prin adoptarea proiectului de lege pentru organizarea municipieloru, face impossibila esistintia politica a natiunei romane d'in partile dismembrate, comitatele si districtele supuse Ungariei; in momentulu, candu Transilvania este guvernata prin legea martiale si man'a de feru a guvernului magiaru d'in Pest'a; in momentulu, candu tunurile au sè bubuia in intreaga Europ'a; candu Russi'a este la otarele Romaniei si ne amenintia; candu Angli'a, Itali'a, Turci'a, Austro-Ungari'a, ba chiaru si staturile americane, se pregatescu la una lupta fatale, necunoscuta si neprevedita, ale carei-a consecintie trebue sè inspire cele mai seriose inrigiri fiacarui romanu, care si-iubesc teritoriulu, limb'a, traditiunile si viitorulu sèu; cu pucine cuvinte, in momentulu celu mai criticu ce a existatu canduva pentru staturu natiuni, pentru viet'a si prosperarea lor: deputatii romani se departeaza unulu câte unulu de la

dieta, fara ca sè spuna in faci'a lumii, ce pusetiune voru luã romanii facia cu adoptarea proiectului de lege pentru organizarea municipieloru; fara ca sè reclame in faci'a Europei, cu tota puterea cuventulu, eliberarea Transilvaniei d'in catenele siverbitutii; fara ca, aici in centru, sè veghieze necontenitu si sè petreca cu atentiune ce'a ce se intempla si se va intempla impregiuru; fara sè se ingrisesca, carea va fi tienti'a romaniloru intr'una conflagratiune generala a Europei si, in fine, lasandu-ne cu totulu in dubiu si esitatiune cu privire la tote aceste cestiuni mari. Trebuie sè marturisimu, ca noi amu asteptatu, ca deputatii romani sè se dechiare mai lamuritu si mai chiaru decâtu ori si candu, ce vomu avé d'a face in aceste impregiurari critice.

In câtu ne-a ajutat vocea nostra debila, noi amu dechiaratu mai a dese, ca ranele infipte natiunei romane prin guvernulu magiaru si prin diet'a Ungariei sunt mai vertosu assediulu Transilvaniei, legea injusta de natiunalitate, legea magiaritoria a instructiunei publice, legile in vigore de proprietate (urbarialitate, regaliele, etc.), dupa cari, necum sè se imbunatatesca sortea romanului tieranu, ba devine d'in di in di mai trista si mai desolatoria. Inse guvernulu magiaru nu s'a multumitu cu atât'a, ci vine a ne lovi in facia cu proiectulu sèu barbaru pentru organizarea municipieloru chiaru atunci candu nu mai avemu putere de a suportã alte suferintie si nedreptati, la cari suntemu degiã supusi; chiaru atunci, candu amu avé cea mai mare trebuintia de pace si de multiunire interna. Amu mai intrebatu si intrebãmu inca, unde este una idea pentru carea romanulu ar' poté sè se insufletiesca la unu momentu de actiune comune? Unde este libertatea natiunei romane in Transilvania si Ungari'a, carea sè ne entuasmeze in momentulu periculu? Noi amu constatatu de multe ori situatiunea romaniloru in Austro-Ungari'a; acésta situatiune nu s'a amelioratu nece decâtu, ba suntemu mai lovitii asta-di decâtu ori si candu, ca ci guvernulu magiaru a voitu si voiesce asié. Pentru ce dara „Pesti Napló“, diuariulu principalu alu partiei guvernamentale magiare, ne provoca ca, fara deosebire de natiunalitate, sè ne intrunim cu totii si sè aperãmu, la momentulu datu, regele, patri'a si constitutiunea? Ce intielege „Pesti Napló“ asta di sub espressionea „fara deosebire de natiunalitate“, candu insu-si partitulu sèu a creatu legea de natiunalitate, carea ni spune verde in facia, ca in Ungari'a esiste numai natiunea magiara, unica si indivisibile? Pentru ce „Pesti Napló“ calca asta-di legea sa propria si pentru ce nu se adreseza, conformu legii de natiunalitate, numai la natiunea magiara, unica si indivisibila, ca acést'a sè apere, la momentulu datu, regele, patri'a si constitutiunea magiara? Au dora a uitatu „Pesti Napló“, ca, in intielesulu legii de natiunalitate, regele este magiaru, patri'a este magiara, constitutiunea este magiara, „magyar király, magyar haza, magyar alkotmány?“ Cum de nu si aduce a minte „Pesti Napló“ ca, deputatulu E. B. Stanescu, cutezandu a se numi una data in camera „representante alu natiunei romane“, presiedintele cetii simpliciter paragrafi legii de natiunalitate si lu indrumã la ordine, dicuandu-i, ca in Ungari'a existe numai una singura natiune: natiunea magiara, unica si indivisibila?

Daca diuariulu „Pesti Napló“ are una memoria atâtu de scurta, apoi i aducemu a minte legea, i aducemu a minte faptele partitului sèu. Era câtu pentru aperarea comune, fara deosebire de natiunalitate, a regelui, a patriei si a constitutiunei, la carea ne provoca diuariulu „Pesti Napló“, i potemu spune de timpuriu, ca natiunea romana nu are trebuintia de insufletirea diuariului „Pesti Napló.“ Intielegemu noi bine adres'a ce ni se face cu espressionile seducatorie: „fara deosebire de natiunalitate,“ inse vomu

spune diuariulu „Pesti Napló“ fabul'a cunoscuta, ca capr'a, indepartandu-se una data de a casa, a datu edului instructiunea buna, ca sè nu asculte de vorbele dulci si magulitorie a le lupului, care lu va invitã la erba verde. Fii natiunei romane voru esi, fara in doiela, la campulu verde, unde voru fi gata a muri pentru natiune, patria si libertate, inse voru dispretiã totu-de-un'a invitarea seducatoria a lupului. Noi nu credemu lupului, elu este inca totu selbatecu. Sè se imblandiesca dara lupulu; sè vedemu una data fapte si nu numai vorbe, ca-ci de vorbe gole ni este gretia.

De pre campula bataliei.

Nu vomu vorbi despre caus'a resbelului eruptu intre Franci'a si Prussi'a, ca-ci on. nostri cetitori s'au potutu orientã in acésta privintia d'in scirile electrice de pãna acum'a ale diuariului nostru, ci ne vomu margini a comparã puterile fizice ale ambelor parti belligerante precum si a elemintelor, cari trebue sè influentieze a supr'a decurgerei si a rezultatului luptei, si apoi a aretã planulu lor de operare un'a contr'a altei-a. Asié armat'a franceza consiste d'in infanteria, cavaleria, artileria si trupe tehnice; infanteria stã d'in 100 regimente, d'in câte 2 batalione, avendu 471.600 fetiori, gardele mobile ale infanteriei: 245.000 fet.; cavaleria consiste d'in 75.700 fet.; artileria armatei: 61.900 fetiori cu 1344 tunuri, mitrailleusii artileriei: 124 tunuri si gardele mobile: 14.000 fet. cu 492 tunuri; trupele tehnice: 10.800 fet. si gardele mobile ale acestoru-a: 500 fetiori; cu totulu 879.500 fetiori si 1836 tunuri. Armat'a Prusiei (a federatiunei germane de Nordu) e organizata in modulu urmatoriu: infanteria: 520.300 fetiori si Landwehr-ulu infanteriei: 143.000 fet.; cavaleria: 69.400 fetiori de linia si Landwehr-ulu: 10.000; artileria: 102.230 fetiori cu 1680 tunuri; trupele tehnice ale armatei: 24.100 fetiori; cu totulu: 870.000 fet. si 1680 tunuri. Baden are 44.000 fetiori artileria, Württemberg'a 45.000 si Bavari'a 115.000. Considerandu, ca aceste trei state germane de media-di au dechiaratu ca in acestu resbelu voru luptã de a-laturea cu Prussi'a pentru caus'a germana, contingentulu armatei prusesci se suie la 1.074.000 barbati si 1680 tunuri, prin urmare proportiunea puteriloru e pre partea Prusiei.

Diuariulu „Liberté“ spune, ca intréga armat'a franceza se va impartii in 8 corpuri. Corpulu primu, constatoriu d'in 4 divisiuni, va avé de comandantu pre maresialulu Mac-Mahon; alu doile-a, 4 divis., comandante generalulu Frossard; alu treile-a, 3 divis., generalulu Ladmirault; alu patrule-a, 4 divis., maresialulu Bazaine; alu cincele-a, 3 divis., generalulu Faillly; alu siesele-a, 4 divis., gener. Canrobert; alu sieptele-a, 3 divis., gener. Douai si alu optulea constatoriu d'in gard'a imperiale si reserva, va fi comandatu de generalulu Beabaki. Generalulu Pelikar va primii una comanda deosebita. Imperatulu si-va luã cartirulu principalu in cetatea Nancy si va fi comitatatu de principele imperialu. Generalulu Canrobert va statiunã cu corpulu sèu, precum se afirma, la confinele Belgiului, pentru a veghiã a supr'a acestui statu neutralu. Scirile mai recinti spunu, ca Parisulu este mai cu totulu desiertatu de trupe si ca transportarea trupeloru cãtra resaritu se continua si acum'a, unde, precum se dice, aru stã degiã 300.000 fetiori. De altmintrea, nu se scie mai nemic'a despre postarea armatei franceze de operare.

Cãtu despre armat'a prusescã, acé'a se va impartii, conformu telegramelor sosite d'in Berolinu, in trei parti si anume, armat'a de Nordu sub conducerea lui Steinetz, armat'a centrale comandata de principele Fredericu Carolu, si armat'a de Sudu sub conducerea principelui de corona. D'in corespondintiele si telegramele de pãna

acum'a pare, că Prussia voiesce in prim'a linia — mai cu sēma d'in consideratiuni politice — a-si inlesni defensiv'a la Main'a de sudu. Se dīce, că 80,000 sassoni si prusiani au plecatu cātra Mannheim si că acolo au sositu totu atātea trupe germane de nordu. Corpulu prusescu de garda are sē stationeze acolo sēu in Bavari'a renana. Cam la 80,000 militari germani de sudu sunt pre cale cātra apusu. Divisiunea a dou'a armatei bavarese va fi si sositu in Pfalzu, unde d'impreuna cu trupele bavarese si prusesci de acolo va formā unu contingentu insemnatu. Preste vre-o cāte-va dīle voru stā intre Mainz si Rastatt celu putienu 200,000 militari germani.

Precum se vede, ambe părțile belligerante sunt, mai multu sēu mai putienu, ocupate cu concentrarea poteriloru lor armate, cari voru avē a jocā infricosiastele scene sangerose, ce se prepara a erumpe la fluviulu Renu, in apusulu betranei Europe. De aci urmeza, că neci una parte nu este inca pregatita la una lupta decisiva, care va urmā, precum se crede, numai in dīlele prime a le lui augustu.

Proiectu de statute

pentru Societatea spre scopulu creării unui fondu de teatru naționalu romanu.

Capu I.

Scopulu, titlulu si midi-locele.

§. 1. Se institue o Societate pentru crearea unui fondu, d'in care cu timpul sē fia posibila infintierea unui teatru naționalu romanu d'incece de Carpati.

§. 2. Societatea porta numele: „Societate pentru fondu de teatru romanu.“

§. 3. Midi-locele sunt:

- contribuiriile si ofertele membriloru Societății;
- alte oferte, legate si
- ori-ce felu de daruri si venituri menite scopulu Societății.

Capu II.

Membrii Societății.

§. 4. Toti Romanii potu deveni membri Societății.

§. 5. Membrii sunt:

- fondatori, cari dau odata pentru totu-de-un'a in bani gat'a sēu in obligatiune formala 1000 fl. Acest-ia se potu reprezentā in adunările generale ale Societății si prin mandataru.
- ordinari, cari sēu dau odata pentru totu-de-un'a in bani gat'a ori in obligatiune formala sum'a de celu pucinu 100 fl.; acesti-a sunt membri pre viētia; sēu se oblēga a dā cāte 6 fl. pre trei ani celu pucinu;
- acesti-a sunt membri pre timpul, in cātu cores-pundu obligamentulu luatu facia cu Societatea.
- Toti acei-a, cari sēu contribuiescu mai pucinu d ecātu membrii ordinari, sēu n'au calificatiunea personala d'a fi membri ordinari ori fundatori, sunt membri ajutatori.

Capu III.

Adunarea Societății.

§. 6. Societatea si-manifesta activitatea prin adunarea generala, prin comitetulu centralu si prin functiunarii sēi.

§. 7. Adunarea generala o compunu membrii fondatori, respective mandataru lor, si membrii ordinari — cu votu decisivu, ēr cei ajutatori cu votu consultativu.

§. 8. Adunarea generala se tiene celu pucinu odata pre anu.

§. 9. Decisiunile se facu prin majoritate de voturi a celor de facia.

§. 10. Agendele adunării generale sunt:

- a-si alege unu presiedinte si unu vice-presiedinte pentru unu periodu de trei ani;
- a alege unu comitetu pentru administrarea afaceriloru sale;
- a esaminā raportulu comitetulu si a decide a supr'a lui;
- a alege comisiunile necesarie;
- a votā spesele anuale;
- a discutā a supr'a midi-loceloru in favorulu Societății;
- a defige locul si timpul pentru viitōria adunare generala.

Capu IV.

Comitetulu Societății.

§. 11. Resiedinti'a comitetulu e Pest'a.

§. 12. Comitulu se compune d'in septe membri, a

nume: unu presiedinte, unu vice-presiedinte, doi secretari, unu cassariu si alti doi membri.

Comitetulu se constituie pe sine insu-si.

§. 13. Comitulu pote formā subcomitete pentru promoverea scopulu Societății.

§. 14. Comitulu se alege pre trei ani. Membrii potu fi realesi.

§. 15. Comitulu va tienē siediintia in fia-care luna odata; cerendu trebuintia, va tienē si mai de multe ori.

§. 16. Comitulu reprezenta Societatea in afara; elu ingrisesce de averea Societății, de observarea statuteloru si esecuta decisiunile adunării.

§. 17. Tote actele in numele comitetulu si alu Societății au sē fia subscribe de unu presiedinte si de unu secretariu.

§. 18. Comitulu va locā banii incassati la unu locu siguru pentru fructificare. Elu va portā registre despre tienerca in evidiintia a membriloru si altoru contributori, a timpulu de candu si a sumeloru capitalisate pentru fructificare. Elu va face raportu adunării generale despre tota activitatea sa de preste anu.

§. 19. Comitulu este respundietoriu adunării generale de tote actiunile sale.

§. 20. Functiunea comitetulu este gratuita.

Capu V.

Dispositiuni generale.

§. 21. Societatea va incepe anulu sēu indata dupa votarea acestoru statute.

§. 22. Candu fondulu Societății se va urcā la o suma, d'in carea s'ar potē realizā infintierea teatruulu naționalu, adunarea generala — convocata a nume pentru acestu scopu — va decide a supr'a acestei cestiuni.

Totu odata ea va decide, daca Societatea mai are sē esiste ca atare, sēu a se institui o societate a nume pentru teatru?

§. 23. Aceste statute, dupa votarea lor, se voru substerne guvernulu tierci spre sciintia.

Aceste statute votate de comitetulu esmisu prin „programulu preparativu“ de la 7. aprile a. e., se publica spre scopulu prevēditu in acel'a-si programu, punctu II., lit. a.

Pest'a, 6. iuliu 1870.

In numele comitetulu:

Dr. Iosifu Hodosiu,
presiedinte.
Iosifu Vulcanu,
secretariu.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siediinti'a de la 22 iuliu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Colom. Széll. D'in partea guvernulu au fostu de facia ministrii, Ios. Szlávy si b. Ios. Eötvös.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siediintiei trecute, presiedintele aduce la cunosciintia camerei, că deputalulu Stef. Rudnaya, in urm'a numirei sale de jude, si-a depusu mandatulu. Se va ordinā alegere noua in cerculu respectivu. Dupa ace'a spune, că alegatorii d'in Posoniu, cari au fostu protestatu contra alegerei deputatulu Eduardu Horn, si-au retrasu protestulu, presentandu in locul lui unu altu protestu. Se transpune comis. 6 judiciare. In fine se presinta mai multe petitiuni, cari se tramitu comis. petitiunarie.

Eduardu Horn adresēza ministrulu de finacie urmatori'a interpelatiune: Considerandu, că, in urm'a influintiei resbelulu d'intre Francia si Prussia, a intrevēnit degiā una crisa comerciale insemnata in cele mai multe piatie comerciale si asiē si in Pest'a; considerandu că nouele restringeri de creditu ale mai multoru institute de banca, si anume ale filialei bancei naționalu austriace d'in Pest'a, aducu comericiulu ung. in cea mai critica pusetiune; considerandu in fine, că si crescerea cea rapede a agiulu inca este una cauza a crisei, lu intrebā. 1) Care este rezultatulu lucrāriloru anchetei esmisā de camera in lun'a lui noemvrie a anulu trec. pentru că sē studieze cestiunea regulării valutei si a raporteloru bancei naționalu, avendu apoi a raportā camerei in acēsta privintia? 2) In ce stadiu se afla desu memoratele negociāri ale guvernulu cu banca nationala, susceptu cu scopu d'a o induplecā, pentrucā sē observe facia de Ungari'a una procedere mai reala? 3) Daca, precum cu dorere trebeu presupusu, neci lucrā-rile anchetei neci negociāriile guvernulu n'au inca neci pāna asta-di vre-unu rezultat, crede ore dlu ministru, că se va mai potē sperā vre-unu rezultat in un'a sēu ce'alalta privintia? 4) La casu inse candu nu se va mai potē contā la neci unu rezultat, aplecatu si capabila e guvernulu a luā despusetiuni, c. funestele urmāri, causate prin intardiarea lui de pāna acum'a in acēsta cestiune, sē fia incāta-va moderate. — Se va comunicā ministrulu con-cerninte.

La ordenea dīlei urmeza votarea asupr'a §-ului 20 d'in proiectulu municipalu, precum si a supr'a amende-

menteloru facute la elu. Se voteza asupr'a tēstulu comisiunei centrali si se respinge. Se face votare nominala asupr'a modificatiunei deputatulu Franc. Pulszky, a carei-a rezultat este urmatoriulu: d'intre 401 deputati verificati, 167 au votatu pentru, 130 contra a modificatiunei, absinti au fostu 103, presiedintele n'a votatu. Deci principiulu voturiloru virile s'a adoptatu cu una majoritate de 37 voturi.

Dupa ace'a se cetescu si primescu, parte cu, parte fara modificatiune, §-ii urmatori pāna la alu 51-lea.

Siediinti'a se inchiaia la 1 ora d. m.

Siediinti'a de la 23 iuliu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Stef. Majláth. Pre bancele ministeriali: b. Ios. Eötvös, Stef. Gorove, Ios. Szlávy si Balt. Horváth.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siediintiei trecute, presiedintele aduce la cunosciintia camerei trist'a scire despre mortea deputatulu Isidoru Mátyus, alesu in cerculu St. Lőrincz, cottulu Bárány. Camer'a, esprimandu-si protocolaru condolintia pentru acēsta perdere, invita pre presiedinte a ordinā alegere noua in cerculu respectivu. Dupa ace'a se presinta mai multe petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie.

Comis. economica presinta unu raportu relativu la reparatiunile ce au a se face la edificulu camerei, invitandu o a-i asignā pentru scopulu acestu-a sum'a de 7597 fl. — Se va tipari si pune in desbaterea camerei.

La ordenea dīlei urmeza continuarea desbaterei speciala a supr'a proiectulu municipalu. Ladislau Tisza face cu privire la §. 52 urmatori'a modificatiune: „Guvernulu este reprezentatu in cote, scaunele ardelenesci si in districte prin comitele supremu, judele regescu si prin capitanulu supremu, era in cottulu Zips prin comesu; comitii supremi etc. sunt numai oficiali primari, cari controleza administratiunea juridictionale, nepotendu dispune immediatu a supr'a oficialiloru alesi de juridictione.“

Iul. Kaantz propune, ca in locul alinee a dou'a d'in §. sē se puna: „Comitele supremu alu cottulu nu pote fi de una-data si comite supremu alu cetātiloru de pre teritoriulu cottulu, prevēdite cu drepturi juridictionali; d'in contra, mai multe cetāti cu drepturi juridictionali potu avē unu comite supremu comunu.“

Vilhelmu Tóth primesce modificatiunea deputatulu Iul. Kaantz, era Paulu Moricz, b. Lud. Simonyi, Col. Tisza, si Ios. Vidliczka y partinescu pre a lui Ladislau Tisza. Camer'a adopta modificatiunea lui Iuliu Kaantz. Dupa ace'a se primescu parte cu, parte fara modificatiune, §-ii 53, 54 si 55.

Emericu Stancu: Onor. Camera! Ne priminda §-ulu d'in discutiune, eu mi punu intrebarea, pre carea d'in aceste done modificatiuni o asiū potē primi?

Modificatiunea dlu deputatu Kaantz nu o potu springini d'in caus'a propriei sale motivāri că-ci, dice, nu voiesce ca cottulu si cetātile se aiba unulu si acelu-a-si comite supremu, pentru că cottulu si cetātile au diferite interese pre cari una persona, unu organu guvernamentalu, nu le pote complanā, nu le pote indestuli; d'in contra partinesce partea proiectulu, conformu carei-a mai multe cetāti potu avē unulu si acelu-a-si comite supremu. Deci, daca recunosc, că cottulu si cetātile potu avē interese diferite, apoi nu sciū, cum de nu vede si ace'a, că mai multe cetāti inca potu avē diferite interese opuse, pre cari nu le pote reprezentā una persona. A dou'a obiectiune a mea e totu ace'a pre carea a mentiunato degiā si dlu deputatu Colom. Tisza, si a nume: punctulu de vedere financiaru. Prin modificatiunea dep. Kaantz s'ar implē de nou unu postu neproductivu spre greutatea si dauna poporulu, in interesulu unei astu-feliu de persone, carea ar odihni numai in „dolce far niente.“

Preste totu, eu nu sum amicul institutiuniloru comitiloru supremi, in deosebi cu privire la cetāti, că-ci scimu d'in esperintia, că in mai multe cote s'a exercitatu administratiunea si fara comitele supremu, si a nume in cottulu Aradulu 2 ani, in alu Temisorei 2 ani si in Torontalu era 2 ani, fara ca administratiunea sē fia suferitu prin acēsta ore-care dauna. Inse daca voiti sē esecutati institutiunea comitiloru supremi, in casulu acesta-a, in urm'a motiveleru aduse de d'insulu, primescu modificatiunea condeputatulu meu Ladislau Tisza, cu carea consentiescu si pre carea nimene nu a combatut'o inca. (Aprobare in stang'a.)

Siediinti'a se inchiaia la 2 1/2 ore d. m.

Discursulu deputat. E. B. Stanescu

(tenuu in siediinti'a de la 14 iul. a camerei Ung.)

(Urmare.)*

Dupa §. 61, daca vre-una decisiune a derogatoriloru cottensi este nedrepta, se apelleza asisderea la vice-ispānu. Precum spusei, acēsta este una anomalīa că-si, daca judele procesualu sēu ori-care altu derogatoriu sunt alesi prin juridictione, apoi decisiunile lor nu potu fi esaminate, decātu prin juridictione, asiē ca-si la orasie.

*) Vedi Nr. tr. alu „Feder.“

§. 65. este încâtă va curioasă. Acesta dăce că servitorii, dacă și implinescu detorintele lor cu fidelitate, se aplica pre vietă. Proiectulu de lege contine una dispușetione, conformu carei a arcivariulu inca se numesce pre vietă. Eu întielegu si primescu această dispușetione Arcivariulu trebuie să fia prevediutu cu cunoscintie speciali, pentru că regularea și ordinarea actelor vechie reclama multu tempu, multa atentiune și multa esperientia, asié că dacă, dupa căti-va ani, deregatoriulu versatu in aceste lucruri ar' fi substituitu, in urm'a noiei alegeri prin unu altu individuu nou, acestu-a ar' produce numai confusiune. Inse, cum se pote dice a priori, că servitorii inca se voru alege pre vietă, dar' numai sub condițiunea că voru ave conduita buna: acést'a nu o întielegu, acést'a este unu lucru ridiculu; că-ci, dacă una asemene condițiune absurda nu este necesaria pentru alegerea pre vietă a arcivariloru: apoi chiaru asié s'ar' fi potutu dice si cu privire la servitori, simplu, că se voru aplică si ei pre vietă. Este pre naturalu că, dacă conduita lor va fia rea, voru fi destituiti d'in posturile lor.

§. 66. dispune, că acei individi, cari sunt persecutati prin una actiune criminale, nu potu fi alesi in comitete. Acést'a inca este una nona restrictiune a libertății individuali și cetățienesci. Nece chiaru cele mai draconice ordinațiuni nu admitu, că cine-va, fără de probe și înainte d'a fi condamnatu, să fia consideratu de blastematu, culpabilu, șiu criminalu. Cu tote aceste, §-lu d'in cestiune vatăma onorea cetățianulu numai d'in caus'a, că vr'unu inimicu personalu alu său a avutu placerea de a-lu denuncia in diu'a de alegere șiu mai înainte.

La noi nu e regulata procedur'a penale Concedu, că se voru află omeni, cari întielegu cestiunea astu-felin, că numai atunci esiste actiune criminale, candu tribunalulu, terminandu-se investigatiunea, ordineză inactionarea. La noi inse, in lips'a de procedura penale, nu este asié in praece, precum e statoritu in dreptulu austriacu penalu și in procedur'a lui, ci, de comunu, la noi se intempla, că ore-cine-va face una denunciare criminale la registratura, despre carea apoi se ié actu, si procurorulu generalu, dupa procedur'a sumaria, citéza numai decātu pre celu denunciatu, se asculta martorii, se autentica fasiunile și tribunalulu aduce indata sententi'a. Acum, dacă legea dispune, că nimene nu pote fi oficialu, care stă sub actiune criminale, atunci acést'a despusetiune nimicesce cu totulu libertatea individuală și civile, că-ci prin denunciări emanate d'in asemene relatiuni inimice, alegerea individoru capabili pote fi totu-de-un'a impedeata.

§ulu 75. . . .

Președintele: Permeteti-mi dle deputatu, ca conformu detorintei mele să ve facu atentu, că acum'a nu suntemu la desbaterea speciale ci la cea generale, și cele ca zti binevoitu a le spune, au locu la desbaterea speciale.

Em. Stănescu: On. cam., cu criticu întregu proiectulu de lege d'in §-u in §-u, și dupa-ce lu voiu fi criticatu, voiu documentă, că acestu-a e unu astu-felinu de opu cavele, d'in caus'a părților sale defectuose, nu se pote adoptă de basa pentru desbaterea speciale. Acést'a inea e unu modu de documentare! Dupa mine, acestu proiectu de lege scēmena unui vestimentu ruptu de iērna, pre care lu duce ore-cine-va la croitoriu, pentru a-lu repară, era acestu-a i respunde că, decātu să cărpesca acést'a ruptura, mai buerosu i-face unulu nou, totu cu pretiulu acelu-a. (Sgomotu.)

In cătu tempulu este amēnatu, dacă veti binevoii a-mi permite, voiu continuă mane. (S'audim!) Dupa §. 75 daun'a o rebonifica in prim'a linea acelu-a, care este indetoratu să veghieze in acést'a privint'a, era nu inspectoriulu. Acestu-a inca e unu principiu deosebitu, că nu cassieriulu, ci celu ce veghieza asupra cassei, adeca înainte de tote vice-comitele este indetoratu a rebonifica daun'a, era cassieriulu numai in rondulu alu doilea pre langa regesu. Acestu principiu e cu totulu nou si va dă ocașiune spre discusiuni forte multe, că-ci vice-comitele se va escusă de multe ori, că are multu lucru si că, fiindu absentu in afaceri oficiali, nu a avutu tempu să tiena investigatiune innainte de comiterea daunei cu câte-va minute, și dupa acé'a a aflatu cass'a in ordine buna, si alt, pre candu §. 73 dice, că: „cine denuncia pre cine-va, si nu pote documentă denunciarea, se pedepsesce, ca litigante temerariu, cu una muleta până la 500 fl. Si asié nimene nu va pre avé voia a pasi cu acusa contra vice-comitelui, ca contra acelu-a, care are d'a veghiă asupra cassei. Dupa parerea mea acestu §. ar' trebui modificatu in modulu urmatoriu: In prim'a linea indetoratu a rebonifica daun'a acelu-a care administreza, si numai in rondulu alu doilo-a acelu-a care este chiamatu să veghieze asupra administratorelui.

§. 78. dispune, ca investigatiunea disciplinaria să o ordineză adunarea generală șiu comitele supremu. Acést'a de asemenea a nu este permis, că-ci dupa acestu proiectu, oficiali voru fi de doue categorii: alesi și substituiti, respective denumiti. Conformu principiilor selfgubernamentulu, numai juridictiunea pote ordina investigatiune disciplinaria contra oficialiloru alesi si prin urmare comitele supremu va avé dreptulu de a dispune numai

fația de oficiali denumiti. Dreptu-acé'a, acestu §. contine era-si noue confusiuni de dreptu.

Conformu §-ului 79, adunarea generală alege doi membri in comisiunea disciplinaria, era comitele supremu numesce doi si pre presiedinte, prin urmare numesce majoritatea. Acestu §. areta, că totu actulu alegerei este illusoriu. A nume, dacă ar' si succede cum-va comitetulu cōtensu a alege contra vointiei comitelui supremu pre vre-o căti-va individi mai liberali și neșependinti, comitele supremu ar' poté elude acést'a alegere prin comisiunea disciplinaria, a carei a majoritate ar' fi numita d'in partit'a guvernamentale, asié că, dacă vre unu deregatoriu alesu nu va fia dupa placerea comitelui supremu, acestu-a lu va dă sub diferite preteste pre man'a comisiunei disciplinariae, a carei-a majoritate constă d'in partit'a sa, si asié lu-va amové numai decātu si se va ingriji să-lu substituo prin vre-unulu d'entre omenii săi obedienti.

Trecundu la proiectulu de lege alu ministeriului, afiu in §. 20 d'in raportulu comisiunei centrali una modificatiune, in carea se dice, că diuimetate d'in comitetu va consiste d'in acei cetățieni majoreni, cari voru săi serie si ceti.

Acést'a modificatiune a comis. centrali apesa pre poporulu țioranu. Nu potemu pretinde de la elu să scia serie si ceti; acést'a nu s'a recerutu neci chiaru sub regimulu absolutistiu. (Una voce d'in drept'a: Acést'a e desbatere speciale!)

Candu s'a introdusu limb'a germana, acelor'a cari nu o sciau li s'a concesu unu anumitu tempu, pentru ca să o invetie, ér' acum'a, pentru că nu sciau serie si ceti, acei-a să fia eschisi d'a participă in comitetu, cari prin esperintie și alte cunoscintie speciali aru fi pote chiamati a intră in elu ca factori capabili. (Risete in drept'a). Nu e lucru de risu că-ci, dacă locutorii cetățiloru libere regesci, la cari referesce acestu pasagiu, aru fi numai industriari, comercianti, advocati, medici și alti onoratori, atunci da, întielegu acést'a modificatiune; inse de ora-ce mai toti locutorii cetățiloru libere regesci, si mai alesu cei d'in cetățiloru libere regesci d'in Alföld și Transilvani'a consistu, mare parte, d'in agricultori, asié sp. ca. cei d'in Segedinu, Keeskemét, Körös și Aradu, nu asié voi ca acești agricultori onesti să nu pota fi primiti in comitetu numai pentru că, fiindu d'in tempulu vechiu, nu sciau serie si ceti (Eschiamări d'in drept'a: Toti sciu!)

Acestu-a a fostu, in scurtu, punctulu de vedere juridicu, prin care am aretatu, că întregulu proiectu de lege d'in discutiune atātu este de defectuosu, încātu, d'inpunctulu de vedere juridicu, nu-lu potu adoptă de basa pentru desbaterea speciale.

Voiu trece acum'a la celu-a-laltu punctu de vedere: la analiza politica. (S'audim!)

Dacă considerăm punctulu de vedere politicu, e evidinte, on. cam., că întregu acestu proiectu de lege nu contine alta ce decātu centralisatiunea și estinderea excesiva a poterei guvernului; că-ci §. 26 alu art. de lege III, d'in 1848 dice: „Vechi'a sfera legală a tuturor juridictiuniloru d'in țiera are să se sustiena și pre venitoriu in deplin'a ei întregitate.“

Totu acést'a lege dice in art. XVI. urmatoriele; „Pentru ca să se aduca in amonia constitutiunea organizării municipieloru d'in Ungari'a și părțile anecșate cu libertatea generală, ministeriulu să presinte unu proiectu de lege relativu la organizarea municipieloru pre bas'a sufragiului universalu.

Inse ministeriulu a scribitu selfgubernamentulu prin acestu proiectu de lege si a restrinsu representantia democratica, pre basea carei-a și noi suntemu alesi. Dupa parerea mea, area se unesce si cu a altoru oratori precedenti, basea reprezentantiei democratice, pre carea stămu, nu se pote stramută, fără d'a fi întrebatu poporulu, nece prin ministru, nece prin noi. Asié dara ar' trebui să respectăm cu totii autonomi'a municipieloru, era de la Dlu ministru asié si asteptatu ca, pentru regularea și organizarea acestoru-a, să ni fia presintatu unu proiectu de lege basatu pre principiulu democraticu conformu directiunei legiloru d'in 1848. Dacă vomu parasă acést'a base, acést'a directiune, apoi se va introduce prin estensiunea poterei excesive a guvernului centralisatiunea, prin centralisatiune dominatiunea arbitraria, era prin drepturile virili unu nou reu socialu, una casta straina, plutocratia, se va introduce una reu, d'in care va rezultă a una lupta perpetua între cei avuti si cei seraci. Si apoi tote aceste a nu insemna progresu ci regesu; tote aceste nu voru desvoltă vietă statulu, ci o voru impedece; că-ci unde existe unu reu socialu, acolo condițiunea libertății, pacea publica, inca este periclitata. Si, între referintiele speciali a le patriei nostre, sustinerea pacii publice este cu atātu mai de doritu, cu cătu la noi existe unu reu politicu-socialu deosebitu: cestiunea natională. De altminte, acestu reu numai intr'atāt'a se pote consideră ca atare, încātu adeca acést'a cestiune nu s'a resolyatu inca dupa dreptate și ecuitate.

On. condeputatu Hodosiu a memoratu situatiunea trista a natiunei nostre; eu voiu amplifică observatiunile dsale, spunendu, că acést'a situatiune a duratu numai până la 1868, candu s'a adusu una quasi-lege pentru deslegarea cestiunei natională; prin acést'a lege se recu-

noșce celu pucinu existintia cestiunei nationali și se dă sperantia, că pretensiunile nationali se voru multumi cătu mai curendu, conformu dreptății și ecuității. Dreptu-acé'a, dupa aducerea articolulu de lege 4: d'in 1868, amu fi asteptatu cu totu dreptulu de la on. ministeriu, ca să proceda mai de parte pre acést'a cale; inse ministeriulu nu progresseza, ci stagneza, ba chiaru retrogresseza, ce'a ce, neconsiderandu de asta-data alte vatemări, se dovedesce si prin acestu proiectu de lege.

Pentru a motivă acestu proiectu de lege, Dlu ministru sustiene, că estinderea sferei de activitate a comitelui supremu este reclamata prin referintiele speciali a le patriei nostre. Aceste referintie speciali nu se potu aplică decātu la nationalități, că-ci omeni avuti și seraci și eleminte deferițe sociali existe in eri-ce țiera ca-si le noi, și asié aci numai deferițele nationalități potu fi întielose. La acestu punctu voiu mai reveni, dar' cu tote că la noi existe mai multe nationalități, acést'a nu este una nenorocire pentru patria. Chiaru si regele S. Stefanu, in consiliile date fiului său Emericu, dice: „Unius linguae, uniusque moris regnum imbecille et fragile est.“ Decr. lib. I. Cap. 6. §. 3. Ore urmeza de aci că, existendu in patri'a nostra mai multe nationalități, acést'a să se considere de nenorocire? Asié dara proiectulu de lege nu se pote motivă cu acést'a și noi nu potemu fi considerati ca pedece. Mi-pare forte reu, că on. d. ministru alu cultelor și instructiunei publice a facutu la desbaterea acestei cauze mai multe observatiuni, in urm'a caroru-a ne șileșce a presupune, că acestu proiectu de lege este destinatu pentru oprimera nationalitățiloru. — Acelu-a si omu, — numai dacă scriitorulu Iosifu Eötvös și ministru Iosifu Eötvös nu este altulu, — dechiara in operele sale institulate: „Influintia ideelor dominante a le seculu XIX. a sup'ra statulu“ și „Cestiunea natională“, mai vertosu in prefatiunea cestei d'in urma . . . permiteti-mi ca să citescu . . . (Strigări d'in drept'a: N'avem trebuintia, scim noi ce se scrie acolo) . . . cu tote aceste, asié dori să-i combatu cuvintarea cu inse-si cuvintele sale . . . asié dara dechiara: „Nu sum de parerea, care nu vede in cestiunea natională decātu pericle, și sum convinsu, că deslegarea acestei cestiuni, dacă va fia ratecita, ni va periclită patri'a, era dacă va succede, pote se fia cea mai sigura garantia a libertatii nostre; inse cumca, in impregiurările nostre de fatia, acést'a este cea mai importante cestiune, și că liniscirea spiritelor, salvarea libertății nostre constitutiunale, ba chiaru și a existintiei nostre politice depindu in mare parte de la deslegarea cestiunei memorate, acést'a este afara de tota indoieia.“ Apoi: „Cestiunea natională nu este caus'a numai a unei-a șiu a altei-a d'entre nationalități, ci caus'a comună a tuturor cetățianiloru, a întregi natiuni, și asié nu se pote resolve definitivu, dacă vomu sprigini dorintiele particulare a le magiariloru, serbiloru, romaniloru, slaviloru, etc., ci numai dacă vomu avé inaintea ochiloru interesele comune a le patriei. Numai de la acést'a procedere depinde resolverea pacifica a cestiunei natională, carea va decide a sup'ra viitorulu patriei.“

Asié dara, cestiunea natională nefiindu unu interesu specialu alu vre-unei nationalități ci una cauza comună a tuturoru-a, trebuie să ne silim a-o deslegă cu poteri unite. Inse nu prin introducerea unei institutiuni noue, straine și nepopulare, nu prin centralisatiune, ce'a ce observăm in acestu proiectu de lege, ci numai prin egalitate, fratietate, libertate, representatiune democratica și prin autonomi'a deplina a municipieloru. Amu dișu: prin libertate, amu dișu: prin autonomi'a, de-si Dlu ministru Eötvös a dechiaratu in cuvintarea sa, că numai prin una asemene lege centralisatoria se potu multumi pretensiunile nationalitățiloru. Inse eu lu voiu combaté era-si cu propriele sale cuvinte, adeca că numai prin libertate și autonomi'a municipale deplina se potu multumi pretensiunile nationali Dlu ministru Eötvös recunoesce acestu adevuru in opera sa: „Cestiunea natiunale“, unde, la pag. 57, dice: Se reclama in interesulu statulu una centralisatiune carea, intr'adeveru, face imposibile desvoltarea nationalitățiloru.“ La pagina 63: „Nu se pote negă că precum legislatiunea nostra dela 1848 n'a avutu nece una data intentiunea d'a nimici cu totulu sistemulu nostru municipalu: asié, dacă chiaru i amu atribui acést'a intentiune, nu ar' fi potutu striformă cu totulu sistemulu nostru administrativu, si a nume pentru că condițiunile unei centralisatiuni administrative lipsescu in patri'a nostra mai multu decātu ori-unde in Europ'a, si pentru că pedeele, cari se opunu introducerei acestui sistem, la noi sunt mai mari si aproape neinvinsu.“ La pag. 65: „Si nu trebuie ore să marturisim chiaru contrariulu despre Ungari'a, nu trebuie ore să recunoescem, că totu trecutulu nostru, ale cerui-a referintie nu s'a schimbatu decātu in tempulu mai nou, repugneza a cestei forme de administratiune (intielege: cea cuprinsa in proiectulu de lege); că moravurile nostre contradic a cestiui sistemulu (adeca sistemulu intentionatu prin proiectulu de lege); că clasele nostre mai culte, adeca chiaru acele-a, ale caroru-a pareri sunt decisive in cestiunea organizării administratiunei — că-ci administratiunea si-alege organele sale d'in ele, — se opunu centralisatiunei și că, in fine, chiaru dacă vomu face abstractiune de la tote aceste,

insu-si miscamentulu natiunale, care se areta asta-di cu atãt'a vivacitate in patri'a noastra, pune pedece neinvins centralisatiunei administrative a tieriei."

(Va urmã.)

VARIETATI.

* (Un dialogu.) Diariulu ung. „Szabad Egyház“ publica urmatoriulu dialogu care, precum se dõce, ar' fi avutu locu intre pap'a Piu IX, si primatele Ungariei Simor. Pap'a: „Tu Primas Hungariae, bene incepisti, sed male finivisti, diabolus te cribravit et devoravit. (Tu, primate alu Ungariei, ai inceputu bine, inse ai finitu reu, diabolulu te-a scuturatu si te a inghititu.) Primatele: „Sanctissime Pater, ecce adsum, ergo diabolus nec me cribravit, nec me devoravit.“ (Prea sante Parinte, ẽta sum de facia, prin urmare diabolulu neci nu m'a scuturatu neci nu m'a inghititu.)

* (Cercurile militare) d'in Vien'a se sentu forte vatemate, fiindu-cã regele Vilhelmu, in cuventarea sa oficiale cãtra delegatii cetãtii Berolinu, a esprimatu urmatoriile cuvinte: „Noi ne-amu obicinuitu reu prin victoriele cascigate in doue resbele norocose; de astadata nu vomu scapã asiẽ usioru“, prin cari nu numai cã pune pre Austri'a si armat'a ei pre aceea-si trepta cu armat'a miciei Danimarce, ci i arunca publice in facia una desconsiderare, ca care nice cã se pote cugetã mai superba si mai vatematoria.

* (Plage elementari) d'in Maramuresiu primimu scirea intristoria, cã grandinea a nemieitu recolt'a a 10—20 sate de pre cursulu riurilor Is'a si Visie, locuite de romani. Asceptãmu ca guvernulu tieriei sã grabesca a constatã daunele intemplate si, amesuratu lipsei si neajunsurilor bietei poporatiuni rurale, sã faca a se dã ajutoriele materiali la tempu si sã nu o lase a perĩ de fome, cum au lasatu pre victimele justitiei magiare, pre Tofaleni. Ceremu On. D. Corespundintelui nostru informatiuni mai de aproape, adeca date positive despre marimea daunei, pentru ca, amesuratu impregiurãrilor, sã potemu face apelu la generositatea fratiloru de sange si la charitatea crestina.

Sciri electrice.

Parisu, 20. iul. „Journal Officiel“ publica proclamatiunea imperatului Napoleonu cãtra poporulu francezu:

Francesi! In viet'iã poporeloru sunt astu-feliu de momente solemne, in cari onorea natiunale, agitata de fortia, se radica cu una putere neresistibile, predomnesce tote interesele si manduce singuru numai sortea patriei.

Pentru Franci'a a sositu unulu d'intre aceste momente decidiatorie. — Prussi'a, facia de care amu aretatu cele mai pacifice sentiminte in decursulu si dupa resbelulu d'in 1866, — n'a voitu sã iẽ in considerare bun'a noastra vointia si lung'a noastra rabdare. — Apucandu pre calea invasiuniloru fortiate, ea a escitatu pretotindenea neincredere, pretotindenea a silitu la una armare preste mesura si asiẽ a facutu d'in Europ'a nisce castre, in cari domnesce nesiguranti'a, si celu mai imminentu periclu. Unu incidentu d'in urma a descoperitu fatal'a situatiune a referintieloru natiunali si a aretatu tota seriozitatea impregiurãrilor. Plangerile nostre facia cu nouele pretensiuni ale Prusiei s'au auditu, ea inse nu le-a tãnutu demne de o mai mare consideratiune.

Patri'a noastra a sentitu prin acẽst'a una mare amaretiune, si indata resunã unu strigãtu de resbelu d'in tote anghiuurile Franciei. Nu ni mai remane alta, decãtu a ni incredintiã scritea decisiunei armelor. Noi nu portãmu resbelu contr'a Germaniei, a carei independintia o respectãmu. Noi dorimu, ca poporele, cari formeza marea natiune germana, sã dispuna liberu de sortea lor. Ce se atinge de noi: noi pretindemu a se stabili una astu-feliu de stare a lucrurilor, carea sã ni garanteze securanti'a si sã ni asigure viitoriulu. Noi voimu a cascigã una pace durabile, basata pre adeveratele interese ale poporeloru si a face sã incedeze odata acea stare a lucrurilor, care fortieza tote natiunile a si intrebuintiã mediu-locele numai spre a se inarmã un'a contr'a altei-a.

Stendardulu gloriosu, pre care lu desfasiurãmu inca unadata inaintea acelor-u, cari ne provoca, este totu acelu-a si pre care ideele civilizatorie l'au portatu prin Europ'a in timpulu marei revolutiuni. Francesi! elu regresinta acelea-si principie si inspira acelu-a-si sacrificiu. Eu me punu in fruntea acestei brave armate, inanimata de iubirea si detorintia de patria. Ea scie de ce este demna, pentru-cã ea vediu cã victori'a i insoci pasii sei prin patru partii ale lunei. Eu mi-iau fetiorulu cu mine,

de-si este incã forte tineru. Elu scie ce detorintie i impune numele ce lu porta si este mandru a luã parte la periclele acelor-u cari se lupta pentru patria. Ddieu se ni binecuvinte nisuintiele!

Unu poporu mare, care apera una cauza drepta, este neinvinsu. Subscr. Napoleonu.

Munichu, 21. iul. Camer'a deputatoru renuncia la continuarea desb. asupr'a bugetului militarulu ordinariu.

Parisu, 21. iul. Prusii, cari la inceputu pareau a se concentrã intre Luxenburgu si Pflzulu renanu, paru a se concentrã acum la fortaretiile Coblenz si Mainz.

Parisu, 21. iul. „Journal Officiel“ spune: Suditiu federatiunei germane de Nordu si aliatii loru potu remane in Franci'a, pãna atunci, pãna candu voru avẽ una portare necondamnabile. Admissiunea loru pie teritoriulu francezu se conditiuneza de la una autorizare speciale. Nãile comerciale ale inimiciloru, cari de presinte se afla in porturile franceze, primescu unu terminu de 30 dõile pentru plecãre si conductu liberu, ẽra nãile inimice cu mãrfuri franceze potu descarcã liberu in porturile franceze.

Londr'a, 21. iul. Se asecura, cã flot'a franceza a sositu in marea de ostu.

Bucuresci, 21 iul. Cmer'a s'a inchis. Principele Carolu a intreprimsu, marti, una caletoria pre calea ferata construita de Strusberg si astadi va sosi in Ialomiti'a.

Dresd'a, 21 iul. Garnison'a prusesca a sositu aici. Consululu francezu a caletoritu la Prag'a cu tota famili'a si personalulu consulatu'ul.

Trier, 21 iul. Intre garnison'a d'in Saarbrücken si unu despartimentu de venatori francezi s'a intemplat, in 19. l. c., unu atacu, inse fãra versare de sange.

Basel, 21 iul. Imperatulu Napoleonu a sositu la armata. Cartirulu principalu se afla in Nancy.

Parisu, 22 iul. „France“ de ieri anuncia, cã prusii au parasitu Mainz-ulu si Coloni'a si voru ocupã Coblenz-ulu si lini'a Renului. Generalulu Douai mori pre neasceptate.

Vien'a, 22 iul. Prussi'a a promis statelor germane de media-di cea mai perfecta asigurare a nedependintiei lor. Se afirma, cã francesii voru innaintã spre Pforzheim, evitandu Rastatt-ulu. Armat'a prusesca s'a concentratu intre Köln si Mainz. In Cherbourg s'au imbarcatu 15,000 fetiori spre a merge cãtra Ittland.

Vien'a, 22 iul. D'in Salisburgi'a si Passau incolõ s'au sistatu tote trasurile cu persone. Tota armat'a bavareza a plecatu. — La Vorkum (una insula in Hannover'a, intre Ens-ulu de ostu si de vestu) s'au vediatu nãii franceze. „Morgenpost“ de asta-di face nesce descoperiri despre unu pactu pruso-rusescu; Bismark sustiene, cã graniti'a Austriei cãtra Rusia o formeza carpatii nordici. Pre mane, Sambeta, este conchiamata una adunare generale a studentiloru germani, carei-a i se voru asterne spre decisiune urmatoriile punte: 1. Sã se faca una colectiune d'in partea studentiloru germani-austriaci in favorulu luptatoriloru germani raniti; 2. Studentii vienesi ascepta cu sigurantia, cã Austri'a nu va lucrã, nice in neutralitatea sa, nice in casulu unei actiuni eventuale, contr'a desvoltarei unitarie a referintieloru germane.

Berolinu, 23. iul. Primirea voluntariloru in armata s'a sistatu. — Regele va plecã domineca la cartirulu principalu in Frankfurt.

Vien'a, 23. iul. Angli'a dechiarã, cã neutralisarea marei baltice, propusa de Prussi'a, este neesecutabile. Neutralitatea Rusiei se constataza. — „Tagespr.“ comunica, cã flot'a franceza a sositu la Emden, unde a desbarcatu unu corpu de 25,000 fetiori. — Una corvetta (naia iute) franceza prinse, la Malt'a, una naia comerciale d'in Hamburg. Nãile franceze navegeza pre d'inaintea portulu Vilhelmu. — Cererea ofieriloru austriaci, relativa la admiterea in cartirulu principalu prusescu, s'a respinsu sub cuventu, cã atunci ar trebui sã dẽe intrare si ofieriloru altoru poteri neutrale, ceea ce inse se evita d'in principiu. — „W. Ztg“ comunica unã publicatiune, carea opresce esportulu si transportulu de arme si munitiune pentru tote confiniile monarcei austriace.

Frankfurt, 23 iul. Principele de corona prusescu inaintea cu rapediune mare pentru a ocupã passurile padurei negre. Se ascepta cu sigurantia, cã in dõile cele mai de aproape se va intemplã una lovire serioza in acestu tãnutu. In provinci'a renana stau cinci corpuri de trupe prusesci.

Stuttgart, 23 iul. In urm'a indicarei

resbelulu d'in partea Bavariei, imperatulu Napoleonu si-schimbã planulu de resbelu. Armat'a franceza va atacã acum prin Pflzulu bavarezu. Se dõce, cã armat'a franceza a inaintatu degiã in Pflzu pana la Neustadt.

Parisu, 23 iul. Pre timpulu absentiei imperatului, regenti'a este concrediuta unui comitetu parlamentariu permanentu si ministeriului. — Responsulu imperatului la vorbirea presiedinteli corpului legelativu accentua, ca a facutu tote spre a evita resbelulu; dõce, ca conerede tier'a imperatesei, ẽr' pre fetioru lu iẽ cu sine in resbelu, ca se invetie a servi tieriei. Imperatulu dõce in fine, ca se increde in rezultatulu armelor. — Una depesia oficiale d'in Strassburg cu dat'a 22. iul. anuncia, ca prusii au aruncatu in aeru podulu de la Kehl, de pre partea dreapta a Renului; exploziunca a fostu infricosiata, turnurile podulu s'au ruinatu.

Vien'a, 23. iul. Ministeriulu compuse asta-di patent'a pentru conchiamarea dietei si totu-una-data unu rescriptu cãtra tote dietele, in care se dõce, cã, in acestu momentu importantu pentru integr'a monarcei, sã se delature tote dorintiele speciale ale tierieloru si sã se adune la sen. imper. cãtu se pote mai in graba. — Scirile d'in Berolinu dõcu, cã se voru arangiã trei armate germane: armat'a de nordu sub conducerea lui Steinmetz, armat'a centrale sub a principelui Fredericu Carolu, si armat'a de sudu sub conducerea principelui de corona. — „Reuniunea germana“ de aici a arangiatu colectiuni pentru luptatorii germani raniti. — In proclamatiunea ei se dõce: „In acestu momentu de periculu comunu pentru Austri'a si Germani'a trebuie sã se delature tote reminiscentiele anului 1866.“ — Unu telegramu alu „Presei“ spune, cã una naia de resbelu franceza a puscatu, la Helgoland, a supr'a unei nai englese. — In Genu'a, Palermo, Milanu si Padu'a se intemplara demonstratiuni contr'a Franciei. Garibaldi se ascepta la Livorno. — Principele Nicolau Bibescu, care este desemnatu de pretendinte la tronulu romanu (!!!), a sositu ieri aici, caletorindu de la Parisu spre Bucuresci.

Florenti'a, 23. iul. Francesii incepura a-si scote trupele d'in Civita-Vechia.

Petropolea, 23. iul. „Regierungs-Anzeiger“ publica unu comunicatu oficialu, care dõce, cã imperatulu Rusiei si dã tota silinti'a a evita resbelulu si cã este resolutu a observã una neutralitate stricta, inse numai pana ce evenimentele resbelulu nu voru atinge interesele rusesci.

Berolinu, 24. iul. Statulu majoru n'a parasitu inca Berolinulu. In cercurile militare se vorbesce, ca una lovire mai mare se va intemplã numai la inceputulu lui augustu.

Parisu, 24. iul. Diurnalele de ieri aplauda proclamatiunea imperatului. Entusiasmulu de resbelu contr'a Prusiei cresce pre dõ ce merge. Numerulu voluntariloru si contribuiriloru patriotice este mare. Se asigura, ca ar' esiste in archive una depesia a lui Benedetti data d'in martiu 1869, carea contine promisiunea lui Bismark si a lui Thile, ca nu se voru invoii la candidatur'a principelui de Hohenzollern.

Florenti'a, 24. iul. „Foi'a oficiale“ de ieri publica una provocare, in carea se dõce, ca Itali'a sta in relatiiu amicabile cu poteriile beligeranti, de aceea totu omulu se observe legila neutralitatii.

Bursa de Vien'a de la 25. iuliu. 1870.

5% metall.	52.25	Londra	122.75
Imprum. nat.	69.25	Argintu	120.—
Sorti d'in 1860	7.50	Galbenu	6.—
Act. de banca	685.—	Napoleond'or	10.70
Act. inst. cred.	238.—		

Errata

In Nr. 67, faci'a a trei-a, aline'a prima, discursulu dep. Stanescu, in locu de: „§. 60 vorbesce, intr'unu modu forte defectuos, despre vatemarea tribunalulu“, etc. sã se cetesca: §. 60 vorbesce, intr'unu modu forte defectuos, despre vatemarea siedintiei comitetului cottensu, etc. Totu acolo, ordulu 6, in locu de: „actiunile pentru vatemarea tribunalulu“, sã se cetesca: actiunile pentru vatemarea siedintiei comitetului cottensu.

Proprietariu si editoriu **ALESANDRU ROMANU**

Redactoru respund. interim. **IONU POBUTIU.**